

Dne 8. října 2001 bylo přijato nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti (SE), čímž bylo úspěšně završeno třicetileté úsilí o zavedení komunitární právní úpravy kapitálové společnosti obdobné národním akciovým společnostem. Průtahy s přijímáním tohoto návrhu byly způsobeny především neschopností velkých členských států shodnout se na právní úpravě systému řízení této nové formy společnosti a dále na právní úpravě zastoupení zaměstnanců v jejích orgánech.

Pokud jde o systém řízení evropské společnosti, přijaté nařízení o statutu evropské společnosti je kompromisním řešením, které umožňuje evropské společnosti se sídlem v kterémkoli členském státě zvolit si mezi monistickým a dualistickým systémem řízení. Ačkoli nařízení přímo nepřikazuje členským státům, jejichž právní řád jeden z těchto dvou základních systémů řízení společnosti nezná, přijmou příslušné předpisy, nýbrž je k tomu pouze opravňuje, je ve zřejmém zájmu takových členských států tak učinit.

České akciové právo dosud upravovalo pouze dualistický systém řízení akciové společnosti. Zákon o evropské společnosti pro účely evropské společnosti se sídlem na území České republiky nově zavedl monistický systém řízení. Právní úprava evropské společnosti tak do České republiky mimo jiné přinesla nový systém řízení společnosti založený na existenci jediného kolektivního řídicího orgánu – správní rady.

Všechny evropské společnosti, které mají ke dni odevzdání této práce sídlo na území České republiky, si jako svůj organizační systém zvolily systém dualistický. Důvody je možné hledat ve dvou oblastech. Pokud evropskou společnost zakládají zakladatelé ze středoevropského regionu, jsou na dualistický systém zvyklí a zvolí jej spíše než systém řízení, se kterým nemají zkušenosti. Druhý důvod je prozaičtější: dle platného znění zákona o evropské společnosti při použití monistického systému musí být správní rada nejméně tříčlenná, zatímco při využití systému dualistického postačuje jednočlenné představenstvo a jednočlenná dozorčí rada. Zvolením dualistického systému tedy zakladatelé, resp. akcionáři mohou ušetřit náklady spojené se správou společnosti.

Přesto nebo snad právě proto je pro budoucí praxi velmi užitečné, když se již nyní teoretické práce problematice monistického systému řízení evropské společnosti věnují, analyzují tuto novou právní úpravu, upozorňují na její sporná místa a hledají jejich

řešení, čímž přináší cenné poznatky (budoucí) praxi a zákonodárci podněty pro její zdokonalení.

V této diplomové práci by se autor rád pokusil analyzovat především právní úpravu monistického systému řízení evropské společnosti se sídlem na území České republiky, ale i dualistického systému řízení evropské společnosti se sídlem na území České republiky tam, kde je odlišná od právní úpravy akciové společnosti.

Pokud jde o *systém monistický*, zaměří se autor na právní úpravu působnosti jednotlivých orgánů, vztahy k dalším orgánům, způsob jejich ustavování, resp. volby jejich členů a případně i odvolání. Zvláštní pozornost bude věnována odlišnostem monistického systému od systému dualistického, resp. od organizačního systému akciové společnosti. V záležitostech, ve kterých právní úprava monistického systému odkazuje na právní úpravu představenstva nebo dozorčí rady akciové společnosti bude toto uvedeno ještě s případným názorem autora, která konkrétní záležitost náleží do působnosti správní rady a která do působnosti generálního ředitele (resp. delegovaného generálního ředitele), aniž by se pouštěl do výkladu jednotlivých ustanovení obchodního zákoníku upravujících akciové společnosti tam, kde to není důležité z důvodu existence odchylek. Kde se to bude jevit užitečným, porovná českou právní úpravu monistického systému s právní úpravou jiného členského státu, především francouzskou, která pro ni byla inspiračním zdrojem.

Rovněž bude věnována pozornost *dualistickému systému* s důrazem na jeho specifika oproti organizačnímu systému akciové společnosti. Autor se zaměří zvláště na oblasti, ve kterých komunitární právní úprava není úplná, tudíž může být sporné, zda vůbec, případně v jaké míře, se vedle ní použijí ustanovení národních právních předpisů.

Průběžně bude v textu upozorňovat na vybrané problematické body právní úpravy obou systémů řízení evropské společnosti, zejména pokud jde o vztah komunitární právní úpravy v nařízení o statutu evropské společnosti a národní právní úpravy v zákoně o evropské společnosti a obchodním zákoníku. Kde to bude možné, se bude snažit najít možná řešení jak v rovině aplikační, tak případně i navrhnout změnu právní úpravy.

Stranou pozornosti vzhledem k tématu a rozsahu této práce autor ponechá problematiku opatření proti konfliktu zájmů jak v monistickém systému evropské společnosti, pro který ji upravuje zákon o evropské společnosti, tak i v systému dualistickém, kde je ostatně shodná s úpravou této oblasti pro akciové společnosti.